

Az akadémia megújulása az új tanulmányi rend nyomán és az akadémia jogi tanszékei

1806-ban I. Ferenc kiadta a második Ratio Educationist. Az új nevelési rendelet az 1777. évihez mérten csökkentette a tanítandó természet-tudományi tantárgyak számát, és velük szemben a hagyományos (humán) műveltség oktatásának biztosított nagyobb szerepet.

Az új Ratio Educationis az akadémiákat hat kerületre osztotta, a székhelyek: Buda, Győr, Kassa, Nagyvárad, Pozsony, Zágráb. A tankerületek kormányzói a főigazgatók voltak. A tankerületi főigazgató hatásköre az összes iskolára kiterjedt, ami a kerületében volt, de kiemelt helyet foglalt el az igazgatásban az akadémia. Hivatali helyettese az akadémiai aligazgató volt. Munkáját a magyar királyi helytartótanács ellenőrizte. A helytartótanáctól kapott rendeleteket az összes iskolának köteles volt szétküldeni. Teljes képet kellett kapnia a területén lévő iskolák mindenféle ügyeiről, gondjairól, tapasztalatairól jelentést küldött a helytartótanácsnak.

A Ratio 126. §-a szerint Baranya, Vas, Győr, Moson, Sopron, Somogy, Zala, Tolna és Veszprém megyék tartoztak a győri tankerületbe.

Az új Ratio Educationis az akadémiát továbbra is két tanulmányi csoportra, jogi és bölcséleti karra osztotta fel.

Az intézmény célja volt, hogy alkalmat adjon a gimnáziumot végzett fiataloknak a magasabb fokú továbbképzésre, ami a közpályákon való munkára, másrészt az egyetemre való továbbtanulásra is jogosulttá tette az akadémiai hallgatót.

Az akadémia iránya és szellemisége katolikus volt, ezt mutatja, hogy több helyen is a vallástant a legfontosabb tantárgyként említik. Az akadémia vezetését kizárólag katolikus és egyházi munkakörű főigazgatók látták el, és a tanárok is csak katolikus vallásúak lehettek. Itt fontos megemlíteni, hogy a király 1816-ban a bölcséleti kar működését a bencés rendre bízta. Az akadémia mindkét kara két-két tanfolyamra tagozódott. A bölcséleti kar, amellett, hogy önálló pályákra (gazdasági, tanári etc.) képesített, előkészületet jelentett a hittudományi, az orvosi és a jogi pályára is. Az 1814-ben kiadott rendelet értelmében sebészeti és orvosi tanfolyamokra csak azok mehettek tanulni, akik bölcséleti tanulmányaikat első osztályú eredménnyel végezték el.

Az év közbeni iskolaváltást a helytartótanácsnak kellett engedélyeznie. Ha a tanuló a jogi tanulmányait Pesten akarta megkezdeni, akkor a

bölcseleti tanfolyam harmadik osztályából vizsgákat kellett tennie, mivel az egyetemen három esztendeig tartottak a bölcseleti tanulmányok.

Az akadémián tanuló ifjakat mindenekelőtt a keresztény hit, a katolikus egyház parancsai és dogmái valamint a vallásos szertartások ismeretére kellett oktatni, úgy hogy az életben mindezeket jól hasznosítsák. A diákoknak a bölcseleti és számtani valamint természetismereti, hazai és nemzetközi politikai ismereteket is kellett tanulniuk. Elsajátították a polgári és a köztörvényeket, valamint a hadügyi, társadalmi, politikai, földművelési, ipari és kereskedelmi alapismereteket.

A bölcseleti karon a következő tantárgyakat oktatták az első évfolyamon:

- elméleti bölcselettan, ezen belül logika és metafizika
- Magyarország oknyomozó története
- algebra és geodézia
- a második évfolyamon:
- elméleti és kísérleti természettan
- erkölcsbölcselet
- alkalmazott matézis, geometria, vízműtan, építéstan
- egyetemes történelem
- mezőgazdaságtan természetrajzzal tantárgyakat.

A keresztény hittant mindkét bölcseleti tanfolyam együtt hallgatta.

A bölcseleti tárgyak között egy rendkívüli is szerepelt, a görög nyelv. Főként az orvosi és a papi pályára készülőknek fontos volt e nyelv ismerete.

A jogi karon a következő tárgyakat tanították az első évfolyamon:

- magyar közjog
- természet-, egyetemes-, nép-(nemzetközi) jog
- Magyarország és a császári és királyi uralkodóház örökös tartományai- és a többi európai államok statisztikája
- bányajog

második évfolyamon tantárgyak voltak:

- a magyar magán és büntetőjog
- a politikai és pénzügyi-kamarai tudományok
- váltó és kereskedelmi jog
- tiszti írásmód.

Az összes akadémistának kötelező volt a magyar nyelv és irodalom tantárgy hallgatása. A nemzeti nyelv ismerete nélkül közhivatalt nem tölthetett be senki sem, így rendelkezett a Ratio Educationis.

Az új tanulmányi rendszer új tantárgyakat is hozott. A helytartótanács gondoskodott arról, hogy az új tantárgyakkal megbízott tanárok különböző tanulmányutak alkalmával megszerezzék az oktatáshoz szükséges ismereteket. A helytartótanács engedélyezése után használhatta a tanár oktatási célra a kijelölt tankönyveket.

Az 1806-ban kiadott Ratio Educationis rendelkezései a jogi szakon:

A tanulmányok rendje

107. §

Az akadémiai jogi tanulmányok végeztével a növendékek vagy közhivatal betöltésére vagy a magánélet ügyeinek intézésére vagy pedig alaposabb szaktudományi képzettség szerzése céljából a tudományegyetemre távoznak, ezért nyilvánvaló, hogy az ország e nevelőkertjében folyó kiképzés során tágabb lehetőséget kell nyújtani a különféle fontos tantárgyakkal való foglalkozásra. Ezek feldolgozása a következő rendben történjen.

108. §

Az első évben előadásra kerül a természetjog, valamint az általános és nemzetközi közjog; velük kapcsolatban Magyarország közzoga is, mindezt ez egyik professzor oktatja, a másik professzor az egyházi köz- és magánjogot tanítja.

109. §

Ugyanennyi professzor adja elő a második évben a római polgárjogot, kifejtésre kerül a feudális jog rövid összefoglalásban, valamint a büntetőjog, a közigazgatási, kereskedelmi ismeretek a pénzügytannal együtt (ezek – ahogy mondják – a kamarai tanulmányok); emellett a bankjog és a kereskedelmi jog. A közigazgatási, kereskedelmi és pénzügyi tudományok alapvető elvei általánosan, minden művelt néppel közösek, mégis ezek alkalmazása és gyakorlati érvényesítése a népek különféle körülményei, törvényei és elfogadott szokásai szerint nem mindenütt ugyanaz. Ezért ezekben a tanár a hazai törvényeket és körülményeket mindig tartsa szeme előtt.

110. §

A harmadik esztendőben két professzor tanít. Az első előadja és magyarázza Magyarország magánjogát, másképpen a hazai jogot, oktatja a jogi iratok stílustanát. A második professzor feladata elsajátíttatni Magyarország és a császári-királyi uralkodóház többi örökös birtokainak, valamint Európa más országainak statisztikáját az első félévben, a második félévben pedig a bányajogot.

A JOGI KÉPZÉS TANULMÁNYI RENDJE 1806 UTÁN

Első év		Második év	
I. félév	II. félév	I. félév	II. félév
Délelőtt és délután		Délelőtt és délután	
Természetjog Egyházi közjog és magánjog	Egyetemes közjog és nemzetközi jog, ezek kapcsolatai Magyarország közjogával. Egyházjog, mint korábban.	Közigazgatástan, kamarai tudományok Előadások a római polgárjog köréből	Bankjog, kereskedelmi jog. Feudális jog összefoglalva, büntetőjog
Harmadik év			
I. félév		II. félév	
Magyarország, a császári és királyi örökös tartományok, valamint Európa többi országának statisztikája. Magyarország magánjoga vagyis a hazai jog.		Hegyjog vagy bányajog. A hazai jog folytatása, a jogi iratok stílusana.	

Ezekhez csatlakozik: 1. magyar nyelv és irodalom oktatása minden akadémián, valamint az egyetemen, folytatólagosan minden tanévben. Emellett 2. azok a tudományok, amelyek az egyetem számára fenntartottak, 3. Hittan és szentbeszéd vasárnapokon és a többi ünnepeken reggel és délután. 4. ugyancsak a görög nyelv, német nyelv stb.

1806-ban Hoffmann Ignác a politika és a kamarai tudományok tanárát a bányajog tanulmányozására Selmecre és a bányavárosokba küldte a helytartótanács, míg Molnár János a statisztika tanára a váltó és kereskedelmi jog tanulmányozására Bécsben gyarapította ismereteit.

1806. szeptember 6-án a helytartótanács felszólította a városi hatóságot, hogy a győri akadémia a főigazgatóval egyetértésben feleljen meg 1802-ben, a visszahelezésekor tett ígéretének.

Szükséges volt bővíteni és átalakítani az épületeket. Az akadémiát a tanulmányi alap, a gimnáziumot a bencés rend gondozta. 1807-ben a helytartótanács nagyobb összeget adott az akadémiai épületrész hibáinak javítására és pótlására.

1807-ben híres látogatója volt a győri akadémiának. Ferenc király 1807. április 4-ét a városban töltötte, útban a budai országgyűlésre, rövid időre megállt Győrben. A király megtekintette az akadémiát, a nemzeti elemi iskolát, az árvaházat és az orsolyiták intézetét. A főigazgatónak fontos tanácsokat adott, és hangoztatta az ifjúság fegyelmezésének fontosságát.

1809 májusában már nyugtalanság volt érezhető a városban, és az akadémiát is számosan hagyták el. A helytartótanácsához panaszkodva írt a főigazgató, hogy a tanulók elhagyják a várost. A helytartótanács válasza az volt, hogy a tanulók távozását nem tudják megakadályozni, de amennyiben lehetséges, működjön az akadémia és tartsák meg az órákat.

Az akadémia működésére súlyos csapást mért az 1809. évi francia háború. A Győr alá rendelt nemesi katonaság, a Napóleon által Alsó-Ausztriába parancsolt francia sereggel a Győr városával szomszédos Kismegyernél megütközve, 1809. június 14-én csatát veszített. A nemesi felkelők közé 29 diák állt be, és harcolt a kismegyeri csatában. A franciák 1809. november 15-én hagyták el az akadémiai épületet, és 1809. november 17-én vonultak ki a városból.

A tanítás 1809. december elsejével kezdődött meg. Alighogy a javítások végére értek, és próbálták helyreállítani az épületet, 1810 őszén földrengés rongálta meg az intézetet.

A tíz napos ostrom által okozott épületkárok és a magas hadisarc, közel öt-milliós veszteséget jelentett a polgárságnak. A város a kincstárhoz kényszerült kölcsönért folyamodni, amit egészen 1845-ig törlesztenie kellett.

Paintner Mihály Antal tankerületi főigazgató 1810. január 15-én tért vissza Győrbe. Sajnos Paintner Győr városának nem volt elkötelezett híve, sokszor összeütközésbe került a városi hatóságokkal, nem egyszer próbálta Pécs városába visszavitetni az akadémiát.

Nehezen sikerült – több éves sürgetések és ígérek után – helyreállítani az épületet. A terhek viselését sem a helytartótanács, sem a győri közalapítványok nem akarták vállalni. Baranya és Szerém vármegyék 1812-ben ismét kísérletet tettek az akadémia Pécsre helyezése érdekében. Nagy segítséget jelentett számukra Paintner főigazgató kiállása a visszahelyezés ügyében. Paintner kezdeményezésére a helytartótanács két ízben is felszólította a zirci cisztercita rendet, hogy hajlandó volna-e a Pécsre visszatérő akadémiát elvállalni. A király azonban 1809-ben hozott döntését nem akarta megváltoztatni: Győr városát nem akarta egyik jövődelmi forrásától megfosztani, és megakadályozta a pécsi terveket.

Az 1810-es évek eleje még mindig a franciák által okozott károk és a földrengés nyomait viselő akadémia felújításával telt el.

1815-ben a helytartótanács kérdést intézett Novák Krizosztom pannonhalmi főapáthoz, hogy hajlandó volna-e két gimnázium vezetését elvállalni a bencés rend, vagy inkább a győri és a pozsonyi akadémiák bölcséleti karát akarják igazgatni. A főapát válaszában jelezte, hogy a két gimnázium helyett a győri és pozsonyi akadémiák bölcséleti tanfolyamait adja át a kezelésükbe a helytartótanács.

A győri akadémiát azonnal átvette a bencés rend, mert rendelkezett kellő számú tanárral. Ferenc király 1816. április 5-én a főapát kérelme szerint intézkedett, vagyis a Szent Benedek-rend oltalma alá került a bölcséleti képzés.

AZ AKADÉMIA HELYZETE AZ 1820-AS ÉVEKBEN

1826. őszén ismét felmerült az akadémia áthelyezése. 1826. december 7-én Győr városa felvilágosítást kért a város országgyűlési követétől az akadémia kérdésében. Rába István országgyűlési követet meglepte a hír, de országgyűlési tár-

[1] A Jog-Állam-Politika 2009/3-as számában részletesen megemlékeztem a francia megszállás alatti akadémiáról.

gyalásra nem került az akadémia ügye. A három vármegye kérelmét előzőleg a regnikoláris bizottság tanügyi osztályának adták ki, és kimondták, hogy ajánlják a pécsi akadémia létesítésének ügyét. Rába István követ 1826. december 26-án feliratot intézett az országgyűléshez, hogy ne biztosítson támogatást a déli vármegyéből induló mozgalmaknak. Az akadémia érdekében még Győr vármegye közgyűlése és Juranits Antal győri megyéspüspök is feliratot intézett az országgyűléshez 1827-ben.

AZ AKADÉMIA FŐIGAZGATÓ HATÁSKÖRE ÉS FELADATA

Az új Ratio Educationis az akadémiák számának megfelelően hat tankerületre osztotta az országot. Mindegyik tankerületet az akadémia székhelyéről nevezték el (Buda, Győr, Kassa, Nagyvárad, Pozsony, Zágráb). Ezekben a városokban voltak a tankerületek főigazgatóinak székhelyei is. A főigazgató hatásköre kiterjedt a kerületében található összes iskolára, de különösen az akadémiára. Az akadémia összes ügyeit a főigazgató intézte, és csak akadályoztatása esetén a helyettese, az akadémiai aligazgató. A főigazgatósági iroda személyzetéhez tartozott az aktuárius és a kancellista. A főigazgató nevezte őket ki, megerősítést a helytartótanáctól kapták.

A főigazgató felelőssége volt, hogy alkalmas személyeket találjon a tanári és az igazgatói állásokra. A tanárokról félévente minősítő jelentést kellett készítenie. Paintner Mihály Antal főigazgató a francia csapatok elől 1809-ben rátóti prépostságára menekült, és csak 1810. január 15-én tért vissza Győrbe. Nagy munka várt a visszatérő főigazgatóra, rendbe kellett hozatnia a feldúlt és megrongált akadémiát. Az igazságos és szigorú főigazgatónak pótolatnia kellett az eltűnt hivatalos ügyiratokat, és néhány hónap alatt sikerült is a rongálás nyomait eltüntetnie. Győr város vezetőivel mindig vitában állt; nem látta biztosítottnak a város kitartó támogatását. Többször is kísérletet tett az akadémia Pécsre vitele érdekében. Paintner 1816. augusztus 20-ig vezette a tankerületet és az akadémiát, ugyanekkor a király kinevezte címzetes püspöknek és helytartótanácsi tagnak. Utóda Hübler János akadémiai igazgató lett, helyettese Beke Antal, aki addig akadémiai tanár volt. Hübler két esztendeig volt főigazgató. 1818. április 18-án a király Fejér Györgyöt, Fejér egyházmegyei papot, pesti egyetemi teológiai tanárt, a híres történetíró-t nevezte ki főigazgatónak. Győri tevékenysége alatt csendes és jó munkát végzett, 1824 őszén a király a pesti egyetemi könyvtár őrének nevezte ki. Távozása után – ideiglenesen – Beke Farkas jogtanár végzete 1825 februárjáig a főigazgatói munkát.

1825. január 11-től Dreschmitzer József győri kanonok lett a főigazgató. 1825. február 15-én foglalta el állását. Hosszú ideig, 15 esztendőn keresztül intézte az akadémia legfőbb ügyeit.

AZ AKADÉMIAI IGAZGATÓ HATÁSKÖRE ÉS FELADATA

Az akadémia igazgatója ebben az időszakban (1802–1850 között) a főigazgató helyetteseként szerepelt. Címe aligazgató volt. Hatásköre általánosan az akadémiára

csak akkor terjedt ki, ha a főigazgató valamilyen módon akadályoztatva volt. A király nevezte ki a régóta oktató tanárok közül. Feladata csak azokra a dolgokra terjedt ki, melyeket a főigazgató rábízott, pl. a tanulók tanulmányainak követése, a tanárok működésének ellenőrzése stb. Mindezekről jelentést kellett írnia a főigazgatónak. A főigazgatói állás megüresedésekor az igazgató vezette az oktatási intézményt.

Az akadémia első igazgatója ebben a korszakban Hirsch Mihály volt, aki tanárnaként a természetjogot és a magyar közjogot tanította. A pesti egyetemre 1807. július 7-én nevezték ki, de az 1806–1807-es iskolaévet még Győrött töltötte ki.

A helytartótanács felszólította a főigazgatót, Paintnert, hogy terjesszen fel igazgatónak alkalmas jelöltet. Választása Hübler János szombathelyi tanárra esett. A király Hüblert 1807. december 9-én nevezte ki a győri akadémia igazgatójának, de az iskolaév végéig szombathelyi tanszékén kellett maradnia. Hübler Győrbe kerülése előtt tanított népiskolában, a budai Theresianumban majd 14 esztendeig Szombathelyen. Hübler János az 1808–1809-es iskolaév elején megkezdte győri igazgatói működését. 1809. augusztus 12-től 1810. január 15-ig helyettesítette a Győrből a franciák elől elmenekült főigazgatót. 1816 és 1818 között helyettes főigazgató volt. Kitűnően vezette az intézményt, lelkiismeretessége és buzgalma kimagasló volt. 1813-ban címzetes apátnak is felterjesztették a helytartótanács elé. 1818. június 14-én beadta nyugalmazása iránti kérelmét. 1819. augusztus 22-én meghalt.

Fejér György főigazgató a tanári kar egyetértésével 1820. június 26-án Bognár Józsefet ajánlotta kinevezésre a győri akadémia igazgatói székére. Fejér 1820. május 31-én bízta meg az intézmény igazgatói teendőivel. A helytartótanács kinevezése azonban nem érkezett meg, és a tanulmányi alap szűkre szabottsága miatt nem lett az igazgató állás betöltve. Kilenc évvel később sikerült újra igazgatót találni az akadémiára. A királyi kinevezéssel 1829. december 22-én Kucsera Marián bencés szerzetes, győri akadémiai hitszónok, a bölcsélet és a szépművészetek doktora lett az akadémia igazgatója.

AZ AKADÉMIAI TANÁROK

Akadémiai tanár az lehetett, aki pályázott az akadémia tanszékére, doktor volt, vagy reményt nyújtott a doktori fokozat egy év alatti megszerzésére. A pályázó a főigazgató által felterjesztette a folyamodását a helytartótanácsához. A pályázónak nagy előnyt jelentett, ha irodalmi munkásságot is felmutatott. A személyes megjelenést eltörölték, az alkalmasnak talált személyt a király nevezte ki. A kinevezés után még két év próbaidő következett. Ekkor volt idő megbizonyosodni arról, hogy a kinevezett tanár erkölcsileg és gyakorlatilag is megállja-e a helyét. Ha a tanárjelölt megfelelőnek bizonyult, akkor véglegesítették. Az 1816. április 5-én kiadott királyi határozat szerint a pannonhalmi bencés rend megkapta a győri és a pozsonyi akadémia bölcséleti tanfolyamait. A bölcséleti kar 1816-tól a bencés rend irányítása alá került. Külön kötelességeket és feltételeket szabtak ki a karon dolgozó tanároknak. A főpát kötelessége volt tanszéki üresedésékor egy bencés rendtaggal betölteni a helyet. A kijelölt rendtagoknak kötelességük volt azon tan-

tárgyakból, amelyekből majd tanítani szándékoztak, a pesti egyetemen szigorlati (doktori) vizsgát tenni. A bencés rend a bölcséleti kar négy tanszékét tartozott tanárokkal működtetni.

A későbbi idők folyamán a bencés rend átvette a magyar nyelv tanszékét és a hitszónoki állás betöltésének lehetőségét, így a magyar nyelv és a hitszónok tanári állás betöltése is a bencések feladata lett. A bencés tanárok alkalmazása úgy történt, hogy a pannonhalmi főapát a tanárt kinevezte, a főigazgató a helytartótanácsnak felterjesztette a tanár személyét, és ezután a helytartótanács megerősítette a kinevezést. Az alkalmasnak talált tanárt a király nevezte ki két év gyakorlati időre. 1826-tól már három évig tartott ez a gyakorlati próbaidőszak. Ha az elvártaknak megfelelően teljesített a tanár, akkor elnyerte a véglegesítést.

A főigazgatók a tanári karról mindig a legnagyobb elismeréssel szóltak. 1821-ben Fejér György igazgató a regensburgi apátnak arról írt, hogy a tanárok alapos ismereteik, buzgalomuk és emberséges bánásmódjuk miatt teljes fokú dicséretet érdemelnek.

1823-ban a főigazgató által írt, és a helytartótanácsához felküldött jelentésében a győri, a pécsi és a szombathelyi főiskolák közt minden szempontból a győri akadémiát teszi az első helyre. Kijelenthető, hogy a győri akadémia tanári karának politikai magatartása is végig tapintatos és higgadt volt. Hívei voltak hazájuk gyökeres átalakulását biztosító reformoknak. Nyíltan, de eközben mérsékelten foglaltak állást a haza megújulásával kapcsolatban.

DEÁK FERENC VISSZAEMLEKEZÉSE A GYŐRI DIÁKÉVEKRE

Deák Ferenc a győri akadémia leghíresebb diákja volt. Győrött Jósa Józsefnél, a győri püspök uradalmainak jószágkormányzójánál lakott. Így emlékezett a győri tanulóévekre:

„Négy évig jártam Győrbe oskolába. 1817. évi november hóban mentem oda, mint 14 éves ifjú a 7. oskolára, vagyis logikára, 1821. évi augusztusban végeztem el a második évi jogtudományi tanfolyamot. Ezen idő alatt rokonunknál, az öreg Jósánál laktam.

Jósa 1817-ben a Káptalan dombján lakott, mint a püspökségi javak igazgatója, de 1819-ben hivataláról lemondván, átköltözött saját házába a Megye utcába, s így én mindenik házában laktam.”

Jósa József Deák Ferenc nagynénjének, Sibrik Annának a férje volt. Jósa a Káptalandombon a püspöki rezidencia mellett lévő egyházi épületek egyikében lakott, és itt adott szállást az ifjú Deáknak. 1819-ben Jósáék átköltöztek a Megye utcai épületbe, a mai Liszt Ferenc utca 20. szám alá, velük együtt költözött Deák Ferenc is.

Természet- és magyar közjog tanszék

A természet- és magyar közjog tanszékét Hirsch Mihály igazgató-tanár Pestre távozása után Raab Pál vette át 1807. december 7-én. Raab 1809. szeptember 12-én a kassai jogakadémia ugyanazon tanszékét kapta meg, de betegsége miatt Győrött kellett maradnia, és 1810. március 10-én a városban halt meg.

A természet- és magyar közjog tantárgyat 1810. januárjától Beke Farkas, a politika tanára adta elő. A tanszékét 1810. október 23-án Szibenliszt Mihály váci gimnáziumi tanár nyerte el. Egészen addig tanított itt, amíg 1827. szeptember 11-én elnyerte a pesti egyetem római magánjog tanszékét, ekkor Fessel Zsigmond helyettesített ideiglenesen a tanszéken. Albély Ferdinánd Antalt 1828. január 29-én a zágrábi akadémiától hivatalosan áthelyezték és 1828. szeptember 15-től Győrben tanított. Albély 1833-ig volt Győrben, majd a pozsonyi akadémián tanított. Áthelyezése 1833. november 26-án vált hivatalossá, de az 1833/34-es iskolaévet még Győrben töltötte. Albély helyére jött a Kassáról saját kérelmére Győrbe áthelyezett Csatskó Imre. Az új tanár 1834. október 8-án foglalta el győri állását. Csatskó 1827-ben szerzett tanári képesítést. 1823-ban bölcséleti, 1828-ban jogi doktorátust szerzett.

Csatskó Imrét tanárkodása mellett Győr megye, a bácsai, a füssi és a vecsei egyházi nemesi székek táblabírónak választották meg. „Természeti törvény” című munkája alapján a Magyar Tudós Társaság 1839-ben levelező tagjának választotta meg. 1847. október 19-én a király az Országos Tanulmányi Bizottsággal egyesített könyvbíráló főhivatal ülnökének nevezte ki, Győrtől ekkor búcsúzott. 1847. október 23-án Ramóczy Valerián, a magyar nyelv tanára helyettesített a tanszéken, egészen 1848. május 1-ig. Ezután Pauler Tivadar vezette a tanszékét. Pauler Zágrárból került Győrbe 1848. január 25-én. Pauler Győrött 1848. augusztus 1-jéig tanított. Ezután Pestre került egyetemi tanárnak.

Politikai tudományok tanszék

Hoffmann Ignác 1808. július 5-én kapta kinevezését a helytartótanáctól. Hoffmann elhelyezése után a tanszékre Beke Farkas nagyváradi akadémiai tanár került. Beke 1838-ig vezette a tanszékét. Beke Farkas halála után ideiglenesen Karpf Sándor győri ügyvéd látta el a feladatokat 1838. június és július hónapokban. 1838. augusztus 21-től Karpf Ágost nagyváradi akadémiai tanár került a tanszékre. Karpf Ágost saját kérelmére jött Győrbe és nyerte el a tanszék vezetését. Karpf (1842-től Karvasy) Ágoston 1849 őszéig tanított Győrött, majd Pestre került, ahol a forradalomban tanúsított magatartásáért vizsgálatot kezdeményeztek ellene. Bár jelentős szerepet játszott a forradalmi Győr életében, de felmentették Karvasyt és pesti egyetemi tanárrá nevezték ki.

Statisztika- és bányajog tanszék

Molnár János 1811. március elején meghalt. A tanszéken Beke Farkas 1812. április közepéig helyettesített. 1812. március 10-én Kmety András foglalta el a tanszéki állást. Kmety harmincegy esztendeig, haláláig tanított az akadémián. A szegény diákokat segítette, többnyire díjazás nélkül felkészítette a vizsgákra. Közéleti szerepvállalása is kimagasló volt. 1843. november 6-án meghalt Kmety András, ezután a főigazgató Ramóczy Valeriánra bízta a helyettesítést. Ramóczy 1843–1845 között tanított ezen a tanszéken. 1845. augusztus 12-én a király Konek Sándort nevezte ki a tanszék élére. Konek Győrött kezdte meg írói működését. 1849-ben az osztrák hatóságok felfüggesztették állásából, majd az eljárást megszüntették, és a pozsonyi akadémiára helyezték.

Magyar nyelv és irodalom tanszék

1806/07-ben Hoffmann Ignác tanított a tanszéken helyettesként. 1807. január 19-én Bradecker József rendes tanárként foglalta el a tanszéket. Bradecker 1808. május 3-ig tanított a városban, mert elnyerte a nagyváradai akadémia logikai, metafizikai és erkölcs-bölcseleti tanszékét.

A király 1808. november 8-án nevezte ki Pongrátz Jánost, selmeci gimnáziumi tanárt, aki 1809. március végén foglalta el állását. Pongrátz 1810. március 7-én a kassai akadémia magyar tanszékére kérte át magát, de az iskolaév végéig Győrben tanított. Helyére jött Fessel Zsigmond selmeci gimnáziumi tanár 1810. december 11-én. Állását 1811. március 11-én foglalta el, és haláláig, 1831. szeptember 8-ig tanított. Ezután Karpf Sándor győri ügyvéd helyettesített, majd 1838-ban, bár kérte rendes tanárrá történő kinevezését, nem nyerte el.

1838. április 3-án a helytartótanács a bencés rendre bízta a magyar tanszék ellátását azzal a kikötéssel, hogy kinevezendő tanár a pesti egyetemen vizsgát köteles tenni. Ekkor került Czuczor Gergely a győri akadémiára. Alig tanított egy hónapot az akadémián, a főapát visszahívta, helyére Ramóczy Valeriánt küldte a tanszék-re. Őt 1850-ben a főapát a pozsonyi akadémiára küldte a német nyelvű bölcselet-tani és a magyar nyelv, mint rendkívüli tárgy tanszékére. Pozsonyból Ferenczy Jakab tanár került Győrbe.